

**ЗВ'ЯЗОК АНТИЦИПАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ
З ІНТЕЛЕКТОМ ТА КРЕАТИВНІСТЮ У МОЛОДІ**

Антиципація – представлення предмета, явища, результату дії в свідомості людини ще до того, як вони будуть реально сприйняті або здійснені. Дане поняття в психологію ввів В. Вундт. Після нього антиципацію вивчали представники Вюрцбурзької школи, наголошуючи на її значенні для успішного протікання мисленневих процесів та прийняття правильного рішення при розв'язанні задач.

Радянські психологи відмічали важливу роль антиципації в діяльності людини. А.М. Леонт'єв наголошував, що передбачення має ретроспективно-перспективний характер, орієнтуючи людину на створення образу діяльності та її цільового результату. Б.Ф. Ломов визначав за нею роль необхідної умови формування мети діяльності, її планування, постановки завдань і визначення адекватного складу дій.

Психофізіологічною основою антиципації є механізм акцептора результату дії, що описаний П.К. Анохіним у теорії функціональних систем. Акцептор дії передбачає аферентні властивості результату прийнятого рішення і випереджає хід подій у відносинах між зовнішнім світом та організмом. Анохін сформулював одну з психологічних ознак антиципації: істотні ознаки майбутнього результату формуються завдяки аферентному синтезу (сприйняттю подразників зовнішнього та внутрішнього середовища) з вилученням з пам'яті минулого життєвого досвіду. Антиципація є поєднанням раціонального (знань, вмінь, навичок, досвіду) та чуттєвого (інтуїції, креативності, емоційних переживань). Тому вона може бути пов'язана з різноманітними психічними процесами, станами, здібностями.

Інтелект – загальна здібність до пізнання і вирішення проблем, визначальна успішність будь-якої діяльності і основа багатьох інших здібностей. Інтелект визнають поєднанням усіх пізнавальних процесів: сприйняття, уваги, пам'яті, мислення тощо. Креативність – творчі здібності людини, які можуть проявлятися в мисленні, почуттях, спілкуванні, окремих видах діяльності. Численні дослідження показують, що часто інтелект і креативність в одній й тій самій людини мають обернену пропорційність: при високому рівні інтелекту може бути низький рівень креативності. Проте гіпотетично обидві ці здібності можуть бути пов'язані з процесом прогнозування та антиципацій ними здібностями, оскільки репрезентують раціональне та чуттєве в психічному житті людини.

Науковий керівник – Вашека Т.В., канд. психол. наук, доц.